

مزایای حفظ کرسی ایران در هیئت‌مدیره صندوق بین‌المللی پول

عضو با کرسی؟ در حال حاضر ایران عضو با کرسی صندوق بین‌المللی قلمداد شده و این عضویت با کرسی در این صندوق را تداوم می‌بخشیم.» این نماینده مجلس شورای اسلامی با بیان اینکه بسیاری از کشورها به دنبال عضویت با کرسی در این صندوق هستند و می‌کوشند تا جایگاهی در این صندوق پیدا کنند، توضیح داد: «ما این فرصت را داریم تا هیئت‌مدیره در این صندوق حضور پیدا کند.»

ایران باید کرسی خود را حفظ کند

مرتضی افقه، استاد دانشگاه و اقتصاددان در گفت‌وگو با «آتی‌نو» با اشاره به اینکه ادامه عضویت ایران در صندوق بین‌المللی پول یک ضرورت قلمداد می‌شود، بیان کرد: «با توجه به اینکه ایران جزئی از اقتصاد جهانی است، به‌خصوص به دلیل فروش نفت، ما باید در مجامع جهانی حضور فعالی داشته باشیم و از حق خود دفاع کنیم.»

او افزود: «نباید چنین فرصت‌هایی را از دست داد. از یک‌سو چنین فرصتی موجب آن را فراهم می‌کند تا روابط خارجی کشور با مجامع جهانی بهبود یابد و تأثیرات مثبتی روی روابط اقتصادی ما بگذارد. از دیگر سو، برای مقابله با تحریم‌ها و افزایش فشارها نباید کرسی‌های خود در سازمان‌های جهانی از جمله صندوق بین‌المللی پول را از دست بدهیم.» افقه گفت: «این مسئله بیشتر جنبه سیاسی دارد و باید از این اهرم بهره برد. مخالفان ادامه عضویت فکر می‌کنند که می‌توان کشور را به‌تنهایی و بدون ارتباط با خارج پیش برد، در صورتی که با توجه به موقعیت کشورمان ما باید به فکر توسعه روابط خارجی به‌خصوص در حوزه اقتصادی باشیم.» این استاد دانشگاه با تأکید بر حفظ جایگاه و کرسی مدیریتی ایران در صندوق بین‌المللی پول، اضافه کرد: «این جایگاه به ایران اجازه می‌دهد در تصمیم‌گیری‌های کلان اقتصادی جهانی شرکت کرده و نقش فعال‌تری در سیاست‌گذاری‌های بین‌المللی ایفا کند. این نقش آفرینی به ایران یاری رسانده تا منافع اقتصادی خود را در سطح جهانی بهتر دنبال کند و از حقوق خود در عرصه بین‌المللی دفاع نماید.»

این اقتصاددان با اشاره به اینکه در شرایط تحریم، برخی از کشورهای جهان در تعاملات مالی و تجاری با ایران با تردید رویه‌رو هستند، یادآور شد: «عضویت در صندوق بین‌المللی پول، به خودی خود به‌عنوان نوعی اعتبار بین‌المللی عمل می‌کند که به کاهش ریسک‌ها و هزینه‌های معامله می‌انجامد. این اعتبار باعث تسهیل مبادلات و ایجاد بستری‌های مالی جایگزین برای ایران می‌شود. همچنین تعاملات ایران با کشورهای هم‌سوس و بازارهای آسیایی و منطقه‌ای را تقویت می‌کند.»

افزایش دهند تا ترکیب سهام‌داری در این صندوق تغییر نکند.» او با بیان اینکه ایران از جمله کشورهایی به حساب می‌آید که سهامش در این صندوق وضعیت بدی ندارد، افزود: «ایران ۰٫۷۵ درصد از منابع صندوق بین‌المللی پول را داراست و با هفت کشور دیگر اعم از پاکستان، افغانستان، مراکش، تونس، الجزایر و غنا یک گروه را تشکیل می‌دهد. این هفت کشور مجموعاً حدود ۲٫۵ درصد از سهام صندوق بین‌المللی پول را دارا هستند. از این‌رو یک صدلی از هیئت‌مدیره را در اختیار دارند و آن صدلی هم متعلق به ماست؛ چرا که ما در این گروه بالاترین سهم را داریم.» حسینی بیان کرد: «ما اگر در این افزایش سرمایه صندوق بین‌المللی پول شرکت نمی‌کردیم سهام، سرمایه و حق رأی‌مان از ۰٫۷۵ درصد به ۴۹٫۰ درصد کاهش پیدا می‌کرد و از هیئت‌مدیره خارج می‌شدیم. برای حفظ موقعیت کشورمان در صندوق بین‌المللی پول و حفظ جایگاهمان در این صندوق باید اقداماتی را مدنظر قرار می‌دادیم. از سویی ایران در این صندوق تریبونی را در اختیار دارد. ما از طریق این تریبون می‌توانیم فریادها و نقطه نظر اتمان را در آنجا مطرح کنیم، بنابراین این افزایش سرمایه لازم بود.» او با بیان اینکه افزایش سرمایه ایران در صندوق بین‌المللی پول از منظر سیاسی هم حائز اهمیت به‌شمار می‌آید، تأکید کرد: «به واقع ما عضو صندوق بین‌المللی پول هستیم و می‌مانیم اما بحث بر سر این است که با چه جایگاهی در این صندوق می‌مانیم؟ عضو بدون کرسی یا

او ادامه داد: «برای تأمین این مقدار پول، ۷۵ درصد سفته و ریال می‌دهیم و ۲۵ درصد از ارزی که در کشورهای دیگر داریم و استفاده نمی‌کنیم را به‌عنوان سرمایه به صندوق منتقل می‌کنیم؛ چون صندوق بین‌المللی پول سود می‌دهد و پنج میلیارد دلار یا سود به هفت میلیارد دلار می‌رسد و این پول در مراحل بعدی قابل بهره‌برداری است. رئیس کل بانک مرکزی تأکید کرد: «اگر هم نخواهیم پول را به صندوق ببریم می‌توانیم از حق برداشت مخصوص (SDR) خودمان استفاده کنیم.»

فرزین یادآور شد: «اگر سهم ما افزایش پیدا نکند دیگران افزایش سرمایه داده و به جای ما سرگروه می‌شوند و ما باید پشت آن کشورها بنشینیم. چرا باید ۵۰ سال سرگروهی خود را از دست بدهیم.» رئیس کل بانک مرکزی با اشاره به انتقادات نمایندگان از کارکرد صندوق بین‌المللی پول اضافه کرد: «ما هم منتقد بزرگ صندوق هستیم اما از عملکرد خودمان دفاع می‌کنیم. دلیل نمی‌شود که به دلیل منتقد بودن جایگاه خود را از دست دهیم، بلکه باید همچنان فعال بوده و جایگاه قبلی خود را حفظ کنیم که این به افزایش سرمایه نیاز دارد.»

همچنین سید شمس‌الدین حسینی، رئیس کمیسیون اقتصادی مجلس شورای اسلامی با اشاره به تصویب شانزدهمین دوره افزایش سرمایه صندوق بین‌المللی پول در سال ۱۴۰۲ گفت: «پیرو این مصوبه مقرر شد تا کشورها همه به‌طور یکسان ۵۰ درصد سرمایه خودشان را در این صندوق

موضوع عضویت ایران در صندوق بین‌المللی پول در ماه‌های اخیر با چالش‌هایی روبه‌رو بوده است. گروهی از منتقدان بر این باورند که ادامه حضور ایران در این نهاد بین‌المللی هیچ فایده مالی ملموسی برای کشور ندارد. در حالی که طرفداران این عضویت بر اهمیت حفظ نفوذ و جایگاه مدیریتی ایران در این سازمان تأکید می‌کنند. در همین راستا، مجلس اخیراً با تصویب پرداخت حق عضویت، بر لزوم باقی‌ماندن ایران در صندوق بین‌المللی پول رأی داد. به‌نوعی طرفداران حضور ایران در صندوق بین‌المللی پول معتقدند این عضویت امکان بهره‌مندی از ظرفیت‌های بین‌المللی و تقویت نقش ایران در عرصه اقتصادی جهانی را فراهم می‌کند. از دیدگاه آن‌ها، حفظ این جایگاه می‌تواند زمینه‌ساز فرصت‌های اقتصادی و سیاسی بیشتری برای کشور باشد. در مقابل، مخالفان این حضور بر هزینه سنگین حق عضویت تأکید داشته و بر این باورند که در شرایط فعلی، این پرداخت‌ها توجیه اقتصادی ندارد و منابع کشور را هدر می‌دهد. به باور آن‌ها، خروج از این نهاد بهتر می‌تواند منافع ملی ایران را حفظ و از اتلاف بودجه جلوگیری کند.

اخیراً نمایندگان مجلس در مصوبه‌ای، به دولت اجازه افزایش سرمایه در صندوق بین‌المللی پول را دادند. طبق این مصوبه؛ «به دولت اجازه داده می‌شود سهمیه دولت جمهوری اسلامی ایران را نزد صندوق بین‌المللی پول از طریق بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران به میزان یک میلیارد و ۷۸۳ میلیون و ۶۰۰ هزار دلار حق برداشت مخصوص افزایش دهد، که از میزان سه میلیارد و ۵۶۷ میلیون و ۱۰۰ هزار دلار حق برداشت مخصوص سهم فعلی به میزان ۵ میلیارد و ۳۵۰ میلیون و ۷۰۰ هزار دلار حق برداشت مخصوص افزایش یابد.»

محمدرضا فرزین، رئیس کل بانک مرکزی در جلسه صحن علنی مجلس و در دفاع از لایحه اجازه افزایش سهمیه دولت جمهوری اسلامی ایران در صندوق بین‌المللی پول گفت: «قرار است ما حدود یک میلیارد و ۷۸۳ میلیون دلار افزایش سرمایه در صندوق داشته باشیم، در این راستا بانک جهانی اعلام کرده هر کرسی می‌تواند ۵۰ درصد افزایش سرمایه داشته باشد.»

بانک مرکزی اعلام کرد در هفت ماه اول سال جاری، بانک‌ها مجموعاً ۳۷۱۶ هزار میلیارد تومان تسهیلات پرداخت کرده‌اند که نسبت به مدت مشابه سال قبل ۲۴٫۱ درصد با افزایش روبه‌رو بوده است. بر این اساس، تسهیلات اعطا شده در قالب سرمایه در گردش مبلغ ۲۱۷۷ هزار میلیارد تومان معادل ۵۹٫۳ درصد از کل تسهیلات پرداختی بوده که بیشترین سهم را به خود اختصاص داده است. پس از آن، ایجاد کسب‌وکارهای جدید با دریافت ۴۹۳ هزار میلیارد تومان معادل ۱۲٫۴ درصد از کل تسهیلات، بیشترین سهم را از تسهیلات پرداختی داشت. همچنین حدود ۱۱٫۸ درصد از کل تسهیلات پرداختی به انواع تسهیلات قرض‌الحسنه به کسب‌وکارها (اشتغال، بهزیستی و کمیته امداد) و خانوارها (ازدواج، ضروری و فرزندآوری) پرداخت شد. از سویی سهم تسهیلات پرداختی در قالب خرید کالای شخصی (از جمله خودرو) مبلغ ۳۴۱ هزار میلیارد تومان معادل ۹٫۳ درصد از کل تسهیلات پرداختی بود. درباره مسکن نیز به‌طور کلی سه نوع وام مختلف شامل خرید (۴۸٫۵ همت)، تعمیر (۷٫۷ همت) و ودیعه (۲۳٫۶ همت) پرداخت شده که جمعاً ۸۰ هزار میلیارد تومان معادل حدود ۲٫۱ درصد از کل تسهیلات را در بر گرفت.

جزئیات آمار بانک مرکزی

بر اساس آمارهای منتشرشده توسط بانک مرکزی طی مدت یادشده، در بخش تأمین سرمایه در گردش، بیشترین سهم مربوط به بخش متفرقه با ۸۷٫۴ درصد است. در رتبه‌های بعدی بخش‌های بازرگانی، صنعت و معدن، خدمات، کشاورزی و مسکن و ساختمان قرار دارند. همچنین در بخش ایجاد کسب‌وکارهای جدید بیشترین سهم تسهیلات اعطا شده مربوط به مسکن و ساختمان بود. در رتبه‌های بعدی بخش‌های کشاورزی،

رشد ۷/۵ درصدی سهم خانوارها از تسهیلات بانکی

درصد از کل تسهیلات پرداختی، به‌صورت تسهیلات خرد (کمتر از ۳۰۰ میلیون تومان) پرداخت شد. از طرفی مبلغ ۴۸٫۹ هزار میلیارد تومان از تسهیلات در قالب کارت‌های اعتباری پرداخت شده است. با احتساب این مبلغ، کل تسهیلات پرداختی خرد به مبلغ ۹۲۴ هزار میلیارد تومان معادل ۲۴٫۹ درصد از کل تسهیلات پرداختی را شامل می‌شود. با توجه به اینکه تسهیلات پرداختی در قالب کارت‌های اعتباری نیز در بخش خانوار پرداخت شده، بنابراین سهم بخش خانوار از ۲۳ درصد به ۲۴ درصد کل تسهیلات پرداختی افزایش می‌یابد. سهم بخش خانوار از کل تسهیلات در مقطع زمانی مشابه سال گذشته، ۱۸٫۳ درصد بود. به‌عبارت دیگر سهم خانوار از تسهیلات پرداختی نسبت به مدت مشابه سال گذشته ۵٫۷ درصد افزایش داشته است.

تسهیل‌سازی اخذ وام‌های خرد

با توجه به آماری که بانک مرکزی منتشر کرده، سهم خانوار و به نوعی تسهیلات خرد با افزایش روبه‌رو بوده است.

کامران ندری، کارشناس مسائل اقتصادی در گفت‌وگو با «آتی‌نو»، یکی از دلایل این مسئله را توسعه بانکداری غیرحضوری می‌داند. ندری با اشاره به اینکه طی سالیانتمادی مراحل گرفتن وام طولانی و خسته‌کننده بود، گفت: «با توجه به بوروکراسی که در این زمینه وجود داشت از قبیل آوردن ضامن‌های رسمی، طیف وسیعی از مردم نمی‌توانستند از خدمات تسهیلات بانکی بهره ببرند اما در دو، سه سال گذشته و بعد از جایگزینی شیوه اعتبارسنجی به جای آوردن ضامن رسمی، این مسئله تسهیل شد.»

این اقتصاددان افزود: «برای تسهیلات خرد، به‌خصوص مبالغ زیر ۱۰۰ میلیون تومان بانک‌ها امکانات و زیرساخت‌های مناسبی برای اعتبارسنجی مشتریان خود در اختیار دارند که این مسئله باید روز به روز توسعه یابد تا شیوه سنتی اعطای وام به‌صورت کلی کُنا برود.» او توضیح داد: «با توسعه شرکت‌های اعتبارسنجی فرایند اعطای تسهیلات برای بانک‌ها به‌طور قابل توجهی تسهیل می‌شود. این شرکت‌ها می‌توانند به بانک‌ها کمک کنند تا با بهره‌گیری از داده‌های دقیق و سیستم‌های خودکار، ارزیابی بهتری از اعتبار افراد و شرکت‌ها انجام دهند. به این ترتیب، بانک‌ها نیازی به صرف زمان و هزینه‌های بالا برای بررسی‌های پیچیده و زمان‌بر نخواهند داشت.» ندری اضافه کرد: «علاوه بر این، برای اعطای تسهیلات به بنگاه‌ها و شرکت‌های تولیدی و تجاری نیز، استفاده از سیستم‌های اعتبارسنجی پیشرفته به بانک‌ها کمک می‌کند تا ریسک‌ها را به‌درستی ارزیابی کرده و تصمیم‌گیری سریع‌تری داشته باشند. از آنجا که این سیستم‌ها داده‌های مالی و سوابق اعتباری مشتریان را به‌صورت جامع جمع‌آوری و تحلیل می‌کنند، بانک‌ها می‌توانند با اعتماد بیشتری تسهیلات را به شرکت‌ها و کسب‌وکارها اعطا و به رشد اقتصادی کمک کنند. به‌طور کلی، توسعه این نهادهای اعتبارسنجی همچون یک عامل کلیدی در افزایش بهره‌وری، کاهش هزینه‌ها و بهبود تجربه مشتریان در فرایند وام‌دهی و تسهیلات بانکی عمل می‌کند.»